

добрив – 2-3 м³. За даними лабораторних досліджень, стічні води, що пройшли процес очищення, виявляються чистішими, ніж самі природні водойми, куди вони скидаються безпосередньо як нормативно очищені [2, 5, 7].

Висновки. Проведення екологічного моніторингу і контролю впливу ТОВ “Люстдорф” на компоненти навколишнього природного середовища, а також розробка для підприємства екологічного паспорту, дозволить знизити рівень екологічної безпеки, допоможе фахівцям своєчасно прогнозувати й передбачати причини екологічних загроз і запобігати наслідкам негативного впливу на компоненти довкілля і здоров’я мешканців Іллінецької МТГ.

Використані джерела

1. Вікіпедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki> – доступ з екрана
2. Водний кодекс України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text> – доступ з екрана
3. Екологічна безпека Вінниччини [Монографія]. За заг. ред. Олександра Мудрака. Вінниця: ВАТ “Міська друкарня”, 2008. 456 с.
4. Екологічний паспорт Вінницької області за 2020 рік. – Режим доступу: http://www.menr.gov.ua/documents/ЕКО_pas_Vin2020.doc. – Доступ з екрана.
5. Закон України “Про оцінку впливу на довкілля” – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> – Доступ з екрана
6. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. Львів: ЕПЛ, 2013. 96 с.
7. ТОВ “Люстдорф” (Іллінці) – Режим доступу: <https://www.loostdorf.com> – Доступ з екрана

УДК 504.456 (639.311)

Кушнір М.М. – студент спеціальності 101 “Екологія”, ступеня вищої освіти “Магістр” КЗВО “Вінницька академія безперервної освіти”.

Науковий керівник: Хасцький Г.С. – кандидат географічних наук, доцент кафедри екології, природничих та математичних наук КЗВО “Вінницька академія безперервної освіти”.

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. Рибництво – важлива галузь господарства Вінницької області, але ситуація, що склалася в рибному господарстві потребує негайного вирішення через погіршення екологічного стану умов середовища, як результат господарської діяльності людини. Щоб покращити стан рибного господарства необхідно здійснити екологічний моніторинг, технічне оновлення та модернізацію галузі, активно здійснювати моніторинг

сировинної бази, передові методи вирощування малька та засоби пошуку, лову та збереження риби, також застосовувати перспективні шляхи відновлення важливого природного ресурсу.

Ключові слова: екологічний стан, рибне господарство, рибні ресурси, рибна галузь, риба.

Summary. *Fishing is an important branch of the Vinnytsia region's economy, but the situation in the fishing industry requires an immediate solution due to the deterioration of the environmental conditions as a result of human economic activity. In order to improve the state of fisheries, it is necessary to carry out environmental monitoring, technical renewal and modernization of the industry, actively monitor the raw material base, advanced methods of growing fry and means of finding, catching and preserving fish, as well as apply promising ways of restoring an important natural resource.*

Key words: *ecological condition, fish farming, fish resources, fishing industry, fish.*

Постановка проблеми. Рибне господарство – галузь економіки, завданнями якої є вивчення, охорона, відтворення, вирощування, використання водних біоресурсів, їх вилучення (добування, вилов, збирання), реалізація та перероблення для одержання харчової, технічної, кормової та іншої продукції, а також дотримання екологічної безпеки рибного господарства [8].

Актуальність дослідження. Рибне господарство давня галузь, яка потребує постійного розвитку й модернізації, покращення екологічного стану водойм, що дасть можливість збільшити об'єми вилову риби та її асортимент.

Метою роботи є дослідження екологічного стану водойм та особливостей розвитку рибного господарства Вінницької області.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Великі перспективи у Вінницькій області існують у розвитку рибного господарства, особливо за рахунок використання теплих вод, що скидають енергетичні промислові підприємства (Ладжинська ТЕС), можна отримувати цінну продукцію впродовж усього року та при цьому неподалік від густонаселених центрів, що дуже важливо для швидкого постачання продукції населенню [7].

Створені ще в минулому столітті рибницькі господарства потребують модернізації, запровадження сучасних ресурсощадних технологій, запровадження новітніх підходів аквакультури [6].

Природно-кліматичні умови та значний ресурсний потенціал України сприяють розвитку рибного господарства на внутрішніх прісноводних водоймах [1].

Щоправда, останніми роками відбувся спад вилову риби та обсягів виробництва рибної продукції, що негативно позначилося на споживанні цих продуктів населенням.

Результати досліджень. Особлива екологічна ситуація в рибному господарстві вимагає здійснення екологізації його економічного розвитку.

Стратегічними проблемами екологізації рибного господарства Вінницької області є вдосконалення існуючих і створення нових технологічних процесів вирощування та вилову водних живих ресурсів, спрямованих на недопущення порушення екологічної рівноваги, забезпечення охорони, збереження та відтворення природних ресурсів і навколишнього середовища, досягнення цілей виробництва екологічно чистої продукції [5].

Принципи вирішення проблем екологізації рибного господарства розглядаються як важливі положення та правила, що забезпечують конструктивність у досягненні екологічних цілей рибогосподарської діяльності в рамках її загальної системної організації. Залучення для вирішення проблеми екологізації значної кількості принципів викликає необхідність їх групування за трьома напрямками, а саме:

- перша група принципів охоплює процеси, що пов'язані із забезпеченням екологічної чистоти рибних ресурсів;
- друга – орієнтована на досягнення цілей екологізації виробництва рибної продукції;
- третя – пов'язана із забезпеченням еколого-орієнтованого управління рибогосподарською діяльністю.

Загальновідомо, що риба – живий природний ресурс, який об'єктивно має здатність відновлюватися, але щорічний вилов не повинен перевищувати обсяги її щорічного відновлення. На превеликий жаль протягом останнього століття цей принцип суттєво порушувався і ситуація, яка склалася сьогодні у рибному господарстві, істотно погіршується, завдячуючи змінам навколишнього середовища, що викликано негативним тиском факторів антропогенного походження. Виходячи з цього, подальше нарощування обсягів сучасного рибальства мало ймовірно, можливості фактичного вилову риби відповідними знаряддями лову досягли свого максимуму і перспективи нарощування обсягів рибної продукції, в першу чергу високої якості, необхідно пов'язувати з рибництвом [2].

Основна мета рибогосподарської діяльності на найближчу перспективу є забезпечення населення Вінниччини харчовою рибною продукцією з поступовим наближенням виробництва та споживання рибної продукції до рівня, досягнутого на початку 90-х років.

Враховуючи тенденції та особливості розвитку рибного господарства у Вінницькій області, потрібно виокремити такі завдання:

- продовження роботи з оновлення основних фондів підприємств на основі широкого впровадження у виробництво досягнень;
- науки і техніки, особливо щодо оновлення рибпромислового флоту та перероблення водних біоресурсів;

- підвищення ефективності використання сировинних запасів;
- відтворення й охорона рибних запасів;
- забезпечення якості і розширення асортименту рибної продукції;
- здійснення структурної перебудови рибного господарства, сприяння розвитку підприємств і організацій усіх форм власності;
- розвиток міжнародного і науково-технічного співробітництва, зовнішньоекономічних зв'язків у галузі рибного господарства;
- гармонізація законодавства України щодо якості рибної продукції до норм ЄС та інших країн світу [3].

Проблеми екологізації та шляхи їх відстеження і вирішення можливо здійснювати в складі заходів щодо структурних зрушень економіки країни чи окремої галузі. Основою структурних перетворень в економіці галузі є позитивні зміни у виробництві, виробничих відносинах, нормативно-правових положеннях та інших аспектах діяльності підприємств і галузі загалом. Вони полягають у здійсненні організаційно-економічних, екологічних, правових, технічних заходів, спрямованих на зміну виробничої структури підприємств, їх управління, форм власності, організаційно-правових форм, здатних привести галузь до фінансового оздоровлення, збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищення ефективності виробництва. Таким чином, існує можливість відстеження проблем екологізації економічного розвитку рибного господарства та їх вирішення у складі комплексу показників. Для забезпечення сталого функціонування та розвитку рибного господарства потрібно прийняти відповідні законодавчі акти, зокрема Закон України про рибне господарство та Національну програму будівництва суден рибопромислового флоту України. Також необхідно внести зміни до чинних законів України, які передбачали б віднесення рибної продукції до сільськогосподарської продукції, а підприємства рибної галузі – до сільськогосподарських товаровиробників. Для розширення робіт з відтворення рибних ресурсів потрібно передбачити проведення реконструкції чинних та будівництво нових відтворювальних комплексів.

Зазначені напрями розвитку рибного господарства потрібно реалізовувати застосовуючи державне регулювання й управління водними живими ресурсами на основі наукових даних, моніторингу стану сировинної бази та контролю за рибальством [4].

Дослідження показують, що для збільшення об'ємів вилову і переробки риби у Вінницькій області та інших живих ресурсів необхідно:

- технічне переоснащення з встановленням ресурсно- та енергозберігаючого обладнання;

- впровадження сучасних технологій з метою освоєння виробництва нових видів рибної продукції;
- розширення асортименту, підвищення конкурентоспроможності та якості продукції з риби;
- пошук висококваліфікованих кадрів.

Висновок. Проведена дослідницька робота в галузі рибного господарства Вінницької області на основі діагностики сучасного стану галузі підтверджує виявленні основні екологічні проблеми, розкриває основні тенденції та перспективи розвитку, а також необхідність формування пріоритетних напрямів реформування.

Екологізація рибогосподарського комплексу разом із економічними підходами – формування сучасного конкурентного середовища і використання високих технологій виробництва рибної продукції – будуть сприяти системному гомеостазу функціонування рибогосподарського комплексу. Дослідження дають підстави зробити висновки про те, що екологізація економічного розвитку рибного господарства Вінницької області необхідна для відродження стратегічно важливої галузі господарського комплексу.

Використані джерела

1. Ковальчук М.І. Економічний аналіз у сільському господарстві: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: КНЕУ, 2002. 282 с.
2. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 16 грудня 2012 р., № 17. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text>.
3. Про Концепцію розвитку рибного господарства України: Закон України від 13 липня 2000 р., № 1885. - URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T001885?an=44>.
4. Стасишен М.С. Еколого-збалансований розвиток рибогосподарського комплексу України: [монографія]. Київ: РВПС України НАН України, 2010. 323 с.
5. Сучасна аквакультура: від теорії до практики. Практичний посібник. К.: «Простобук», 2016. 119 с.
6. Ульянченко О.В. Особливості національної концепції використання та відтворення агроресурсів. Формування і реалізація державної політики розвитку матеріально-технічної бази агропромислового комплексу в Україні. К.: ІАЕ УААН, 2003. 650 с.
7. Шерман І.М., Євтушенко М.Ю. Теоретичні основи рибництва: підручник. К.: 2011. 500 с.